

**MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

NR: 152 PODPIS JL
WPLYNĘŁO

2022 01 11 7

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Warszawa, 11 stycznia 2022 r.

Znak sprawy: WPR.wpk.510.64.2021

Telefon: 22 623 24 30

E-mail: Jolanta.Mordasiewicz@minrol.gov.pl

**Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych**

**Krajowa Rada Izb Rolniczych
Parzniew
ul. Przyszłości 5
05-804 Pruszków**

Dotyczy: postulatów izb rolniczych w sprawie zwolnienia rolników, beneficjentów PROW 2014-2020, z realizacji niektórych zobowiązań wynikających z umów o przyznanie pomocy zawartych z ARiMR

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z Dołnośląskiej Izby Rolniczej (pismo z dnia 9.11.2021 r., znak: DIR/1988/2021, przekazane przy piśmie Pana Prezesa z dnia 2.12.2021 r., znak: KRIR/JM/1092/2021), jak również w nawiązaniu do korespondencji z Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej oraz Lubelskiej Izby Rolniczej, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W przedmiotowej korespondencji Izby Rolnicze postulują o zwolnienie rolników korzystających z instrumentu „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW 2014–2020 ze zobowiązań w zakresie wielkości produkcji oraz umorzenie zobowiązań rolnikom korzystającym z pomocy z programów pomocowych w ramach umów zawartych z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, u których w związku z wystąpieniem wirusa ASF

nastąpiła likwidacja hodowli, jak również „odstąpienie” od tych programów ze względu na trudne warunki ekonomiczne gospodarstw rolnych.

W opinii Dolnośląskiej Izby Rolniczej rolnicy, którzy otrzymali pomoc na budowę lub modernizację budynków służących do produkcji prosiąt (w ramach instrumentu „Modernizacja gospodarstw rolnych” PROW 2014–2020) nie są w stanie spełnić zobowiązania do utrzymania stada loch o określonej wielkości w okresie 5 lat od wypłaty płatności końcowej, gdyż „w wyniku ASF i sytuacji związanej z kryzysem na rynku trzody chlewnej” dopłacają do prowadzonej produkcji. Izba wskazuje, że podobnie jest na rynku ziemniaka skrobiowego – ze względu na pogorszenie koniunktury na rynku rolnicy sprzedają swoje płody poniżej opłacalności ekonomicznej i nie chcą kontynuować zobowiązań dotyczących obsadzania określonej powierzchni hektarów. Ponadto Izba twierdzi, że sytuacja na rynku mleczarskim również nie napawa optymizmem – rolnicy korzystający z PROW zmodernizowali swoje gospodarstwa, a kwota za litr mleka jest niewystarczająca na pokrycie kosztów produkcji i efektywne funkcjonowanie gospodarstw rolnych. Sytuacja pandemiczna również nie sprzyja gospodarowaniu – jest to czas niepewności i destabilizacji rynków zbytu dla rolników. W związku z tym Izba zwraca się z wnioskiem o zmiany postanowień w umowach dotyczących utrzymania wielkości stad, ilości nasadzeń itp. zwalniając rolników z sankcji spowodowanych niewywiązywaniem się ze zobowiązań.

Mając na uwadze powyższe oraz odnosząc się do zasad obowiązujących w działaniach inwestycyjnych PROW 2014–2020 poniżej przedstawiam stanowisko MRiRW.

Na wstępie należy podkreślić, że beneficjent, któremu wypłacono wsparcie ze środków publicznych jest zobowiązany korzystać z inwestycji zgodnie z przeznaczeniem i prowadzić produkcję, której służyła realizacja operacji w okresie 5 lat od wypłacenia mu płatności końcowej. **Jeżeli beneficjent nie będzie spełniał tych zobowiązań, kwoty nienależnie wypłacone w odniesieniu do takiej operacji są odzyskiwane przez państwo członkowskie w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym nie spełniono wymogów¹.**

---

¹ art. 71 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320).

W przypadku działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności beneficjent PROW 2014–2020 może nie zwracać wypłaconej mu pomocy. Organ przyznający pomoc podejmuje decyzje dotyczące siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności indywidualnie dla każdego przypadku na podstawie odpowiednich dowodów oraz stosując pojęcie siły wyższej w świetle prawa Unii Europejskiej dotyczącego rolnictwa. W przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013², wymienione zostały przypadki, które mogą zostać uznane jako „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności”.

„Siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności” mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach:

- 1) śmierć beneficjenta;
- 2) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu;
- 3) poważna klęska żywiołowa powodująca duże szkody w gospodarstwie rolnym;
- 4) zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym;
- 5) choroba epizootyczna lub choroba roślin dotykająca, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;
- 6) wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w momencie zawierania umowy o przyznaniu pomocy.

Powyżej wymienione przypadki, które mogą zostać uznane za siłę wyższą lub nadzwyczajne okoliczności, są przykładowe i nie stanowią katalogu zamkniętego przypadków. ARiMR, może uznać inne niż ww. zdarzenie za przypadek siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności (stosując pojęcie siły wyższej w świetle prawa UE dotyczącego rolnictwa, w tym orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości). Niemniej jednak można nie wymagać zwrotu całości albo części wypłaconej pomocy jedynie w przypadku działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności. Ww. zasada ma zastosowanie we wszystkich instrumentach wsparcia dotyczących rozwoju obszarów wiejskich PROW 2014–2020 (m.in. „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”). Przypadki siły wyższej zgłasza się

---

² art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.).

właściwemu organowi wraz z odpowiednimi dowodami wymaganymi przez właściwy organ, w ciągu 15 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności.

Jednym ze zobowiązań beneficjenta korzystającego z pomocy na inwestycje w gospodarstwie rolnym jest prowadzenie działalności związanej z przyznaną pomocą (np. produkcji trzody chlewnej, prosiąt), której służyła realizacja operacji lub której prowadzenie stanowiło warunek przyznania pomocy (pomoc na zabezpieczenie gospodarstwa przed przeniesieniem wirusa ASF, pomoc na rozwój produkcji prosiąt, pomoc na racjonalizację technologii produkcji, wprowadzenie innowacji, zmianę profilu produkcji, zwiększenie skali produkcji, poprawę jakości produkcji lub zwiększenie wartości dodanej produktu poprzez inwestycje w zakresie produkcji świń). Objęcie siedziby stada obszarem zapowietrzonym lub zagrożonym, lub z ograniczeniami III i II (strefa czerwona i różowa) w związku z występowaniem ASF jest uwzględniane przez ARiMR przy badaniu przyczyn braku możliwości realizacji zobowiązań beneficjenta PROW 2014–2020, w tym m.in. zobowiązania do prowadzenia produkcji o określonej skali. Przypadki są rozpatrywane indywidualnie – na wniosek beneficjenta złożony w terminie wynikającym z przepisów UE.

Na stronie ARiMR w zakładce Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 zawarta jest „Informacja o możliwości ubiegania się o czasowe zawieszenie zobowiązania dotyczącego prowadzenia produkcji trzody chlewnej w związku z wystąpieniem ASF” wraz z wnioskiem o zwolnienie ze zobowiązań w związku z wystąpieniem siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności (<https://www.gov.pl/web/arimr/informacja-o-mozliwosci-ubiegania-sie-o-czasowe-zawieszenie-zobowiazania-dotyczacego-prowadzenia-produkcji-trzody-chlewnej-w-zwiazku-z-wystapieniem-asf>).

Dodatkowo, w odniesieniu do zobowiązania w ramach operacji typu „Modernizacja gospodarstw rolnych” dotyczącego wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA) co najmniej o 10% w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy informuję, że **jeżeli operacja zostanie zrealizowana prawidłowo, w tym w zakresie zestawienia rzeczowego operacji, a warunek wzrostu GVA w gospodarstwie nie zostanie osiągnięty ze względu na czynniki zewnętrzne, których negatywnego wpływu na GVA gospodarstwa rolnik nie miał możliwości złagodzić, pomoc nie będzie podlegała zwrotowi.** Rozwiązanie takie przewidziane jest w PROW 2014–2020 oraz w umowie

o przyznaniu pomocy, która zawierana jest z beneficjentem, a poszczególne sprawy rozpatrywane są indywidualnie.

Odnosząc się do kolejnej kwestii poruszonej przez Dolnośląską Izbę Rolniczą dotyczącą **sytuacji na rynku wieprzowiny, mleka i ziemniaków skrobiowych** przyznaję, że rynek trzody chlewnej od maja 2020 r. zmaga się z niekorzystnymi tendencjami cenowymi, które jako jeden z głównych czynników warunkują opłacalność produkcji. W 2020 r. skutki obostrzeń związanych z pandemią COVID-19 oraz potwierdzenie afrykańskiego pomoru świń w Niemczech i w konsekwencji utrudnienia w eksporcie wieprzowiny z rynku UE wpłynęły na znaczącą redukcję cen skupu świń. Należy jednakże zauważyć, że w połowie listopada 2021 r. zahamowany został spadek cen skupu świń i zauważalne jest ożywienie na rynku krajowym i unijnym.

Należy dodać, że w dyskusji podejmowanej na forum Unii Europejskiej dotyczącej trudnej sytuacji na rynku wieprzowiny, Komisja Europejska zwraca uwagę na stabilizację cen obserwowaną od kilku tygodni oraz wzrost cen psiań, co jest sygnałem poprawy sytuacji. Komisja Europejska zadeklarowała, że jeśli pozytywne sygnały i trendy się nie potwierdzą, w styczniu 2022 r. ponownie przeanalizuje sytuację i rozważy podjęcie działań w tym kierunku.

Jeśli chodzi o rynek ziemniaka skrobiowego należy wskazać, że zgodnie z informacją z Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB ceny ziemniaków skrobiowych w obecnym sezonie są na podobnym poziomie jak w 2020/2021.

Natomiast jeśli chodzi o rynek mleka to unijny, w tym polski rynek mleka, po krótkotrwałym zachwianiu wywołanym wybuchem epidemii COVID-19 znajdował się w 2021 r. w nieustannym trendzie wznoszącym (wzrost cen skupu mleka, zbytu przetworów mlecznych). Co istotne wzrost cen rozkłada się równomiernie we wszystkich regionach kraju, co powoduje, że wszyscy producenci mleka w Polsce, niezależnie od województwa, w którym prowadzą swoją działalność, korzystają z obserwowanego wzrostu.

Jednocześnie wskazuję, że kluczowym i kompleksowym podejściem do finansowania działań służących zwiększeniu konkurencyjności gospodarstw jest wdrażana w Polsce Wspólna Polityka Rolna (WPR). Inwestycje w gospodarstwach rolnych finansowane w ramach PROW 2014–2020 m.in. wspierają wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez dofinansowanie procesu restrukturyzacji gospodarstwa, jak również wspierają

zapobieganie występującym ryzykom w prowadzeniu produkcji rolnej – na przykład realizacja inwestycji zapobiegających rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, w konsekwencji instrumenty PROW 2014–2020 wspierające inwestycje w gospodarstwach rolnych stymulują budowę odporności tych gospodarstw na czynniki niekorzystnie wpływające na opłacalność produkcji.

Należy podkreślić, że możliwości doraźnego wpływania na poprawę sytuacji cenowej na rynkach rolnych, w tym na rynku wieprzowiny, są ograniczone. Komisja Europejska podkreśla, że państwa członkowskie mogą podejmować działania łagodzące w oparciu o pomoc państwa lub środki WPR. I tak, na rynku trzody chlewnej w Polsce są wdrażane działania mitygujące niekorzystną sytuację, m.in. planowana dopłata do loch, świadczenie postojowe.

Na marginesie warto dodać, że nawet w sytuacjach dużego pogorszenia relacji cenowych w danym sektorze (niskie ceny skupu, wysokie ceny środków do produkcji) duża część gospodarstw rolnych kontynuuje produkcję i można przypuszczać, że do tej grupy gospodarstw należą (lub powinny należeć) gospodarstwa korzystające ze wsparcia inwestycyjnego w ramach PROW 2014–2020. W świetle rosnącego ryzyka sytuacji kryzysowych na rynkach rolnych ważnym i oczekiwanym efektem wsparcia inwestycyjnego sektora rolno-żywnościowego powinno być zapewnienie ciągłości produkcji i dostaw surowców rolnych jako kluczowego elementu bezpieczeństwa żywnościowego.

Biorąc pod uwagę zmiany w rolnictwie oraz informacje na temat sytuacji na rynku trzody chlewnej, mleka czy ziemniaka skrobiowego wskazujące, że po okresowych trudnościach sytuacja się poprawia (szczególnie na rynku mleka) podtrzymuję stanowisko, że nie ma uzasadnienia do zmiany dotychczasowych przepisów i regulacji, w celu zwolnienia beneficjentów PROW 2014–2020, z realizacji zobowiązań wynikających z umów o przyznanie pomocy zawartych z ARiMR ze względu na sytuację ekonomiczną. Niemniej jednak biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi planuje wystąpić do Komisji Europejskiej z pytaniem o dalsze, możliwe rozwiązania w tym zakresie.

Z poważaniem

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Ryszard Bartosik
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych
dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	2231915.7102480.4618704
Nazwa dokumentu	Minister Rolnictwa i Rozowju Wsi z up. ws. pisma KRIR dot. zwolnienia rolników z wieloletnich zobowiązań 11.01.2022 r.pdf
Tytuł dokumentu	Minister Rolnictwa i Rozowju Wsi z up. ws. pisma KRIR dot. zwolnienia rolników z wieloletnich zobowiązań 11.01.2022 r
Sygnatura dokumentu	WPR.wpk.510.64.2021
Data dokumentu	2022-01-11
Skrót dokumentu	64B56C66E2A0B3BA9A01ECF39D98FB4D6D18042A
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2022-01-11 12:22:05
Podpisane przez	Ryszard Bartosik; MRiRW Sekretarz Stanu
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego karta

EZD 3.106.7.7

Data wydruku: 2022-01-11

Autor wydruku: Mordasiewicz Jolanta (Starszy Specjalista)